

BÖLÜM 8

TÜRKİYE VE DÜNYADAN ÖRNEKLERLE SİYASAL İLETİŞİM VE KADIN

Mehmet DEMİR¹

Giriş

Siyasal iletişim, her ne kadar öyle isimlendirilmiş olmasa da, insan türünün yaşamlarında yerleşik düzene geçmesi ile eş zamanlı olarak önem kazanan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda, adı konulmadan önce, siyasal iletişim uygulamaları ortaya çıkmıştır. Bu uygulamalar; istenilen toplum düzeninin sağlanması, toplum yaşamında insanların kendini savunabilmesi, soyut yüce varlıklarla ilgili kutsal söylemin oluşturulması, ticaretin ortaya çıkması, her türden ürünün durumunu belirleme amacıyla kayıt tutulması, ticaretle elde edilen kazancın ya da paranın kullanılması, çeşitli yollarla birikim sağlanması gibi sosyal etkileşimlerin sonucunda ortaya çıkmıştır.

Siyaset, neredeyse tüm ülke ve toplumlarda, baskın olarak erkeklerin yürütebileceği bir faaliyet alanı olarak görülmüştür. Bu bağlamda kadınların siyasi faaliyetlere her düzeyde katılımı adeta istisnai bir durum olarak görülmektedir. Son yıllarda bu konuda gözlemlenmeye başlanan duyarlılık, toplumsal dinamiklerin değişimi ve etkileri sonucunda kadınların siyaset alanında görünürlüklerinin göreceli olarak artış gösterdiğini de tespit etmek gerekir. Ancak, yapılan araştırmalar ve kadın siyasetçilerin kendi söylemlerinden elde edilen bilgiler, kadınların siyasete katılımlarının önünde daha aşılması gereken birçok önemli engelin olduğunu göstermektedir. Bunlar, kadın siyasetçilerin siyasete girişlerinin bile erkek siyasetçilerin onayına/tercihine bağlı olması ve kadınların aile ve toplum yaşantısında yükledikleri sorumluluklarla siyasi faaliyetleri bir arada sürdürebilmesinin güçlük taşıması olarak sayılabilir.

¹ Araştırmacı, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Mezunlu, mehmet.demir.7983@gmail.com, ORCID iD: 0009-0007-1607-4855

parlamentelerin tarihi faaliyetleri teşkil etmektedir. Ülkede yıllar boyu süregelen kabile çatışmalarının binlerce insanın canına mal olduğu biliniyorken, kadınların yönetim kademelerine gelebilmeleri sonucunda sözü edilen çatışmalar sona ermiş ve ülke önceden hiç deneyimlemediği bir huzur ortamına kavuşmuştur. Böylesi çarpıcı bir örnek ortada dururken, kadınların politik karar verme mekanizmalarında daha fazla yer almalarının yalnızca ülkemiz için değil, gelişmekte olan diğer birçok ülke için nasıl bir değişime ivme kazandıracaklarını görememek asıl üzerinde durulması gereken problem alanını teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, ülkemizde ve dünyada kadınların siyasal katılımlarının artırılması ve siyasal iletişim uygulamalarında daha fazla yer bulmalarının sağlanması, yukarıda analiz edilen sorunların çözümünde önemli etkenler olacaktır. Avrupa ülkelerinin büyük çoğunluğunun totaliter devlet sistemleri altında oldukları bir dönemde Türkiye’de kadınların seçme ve seçilme haklarını kazanmış olmaları, insanımız için yeterli deneyim ve birikimin mevcut olduğunun en önemli kanıtıdır. En başta da ifade edildiği gibi, siyaset bir ‘tercihler’ sistemidir. Bizim siyaset sistemimizde de artık tercihlerin kadınları daha fazla siyasete dahil etme yönünde olması beklentisi giderek güç kazanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aristoteles. (2013). *Politika*. (Çev. Akderin, F.) İstanbul: Say Yayınları.
- Çankaya, E. (2019). *Siyasal İletişim: Dünyada ve Türkiye’de*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Duverger, M. (2011). *Siyaset Sosyolojisi*. (Çev. Tekeli, Ş.) İstanbul: Varlık Yayınları.
- Heywood, A. (2016). *Siyaset*. (Çev. Başdemir, H.Y.) Ankara: Adres Yayınları.
- IPU Parline (2023). *Parlamentolarda Kadın Temsili Oranları*. (23.09.2023 tarihinde <https://data.ipu.org/content/parline-global-data-national-parliaments> adresinden ulaşılmıştır.)
- İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü. (2021). *Türkiye’de Kadının Siyasete Katılımı: Siyasal Hayatta Karşılaşılan Engeller ve Deneyimler*. Araştırma Raporu (Kasım 2021-009). Proje Ekibi: Dr. Bengi R. Cengiz (proje koordinatörü), Gülşen Doğan, Gülçin Karabağ
- Kapani, M. (2014). *Politika Bilimine Giriş*. İstanbul: Bilgi Yayınları.
- Keser, A., Çelik M., ve Ercan, E. (2021). Türkiye’de Kadınların Siyasal Temsili ve Toplumsal Cinsiyet. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Araştırma Makalesi*. 76 (1), ss.191-229. DOI: 10.33630/ausbf.822019
- Kışlalı, A. T. (2014). *Siyaset Bilimi*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Küçük, M. (2005). *Medya, iktidar, ideoloji*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Our World in Data (2023). *Proportion of seats held by women in national parliaments, 2020*. (23.09.2023 tarihinde <https://ourworldindata.org/> adresinden ulaşılmıştır.)
- Öztekin, A. (2013). *Siyaset Bilimine Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Pratkanis, A. ve Aronson, E. (2022). *İkna Çağı: Propagandanın Gündelik Kullanımı ve Suistimali*. (Çev. Haliloğlu, N.) İstanbul: The Kitap Yayınları.
- Roskin, M. G., ve diğerleri. (2013). *Siyaset Bilimi: Bir Giriş*. (Çev. Yayla, A.) Ankara: Adres Yayınları.
- Stanley, Jason. (2018). *Demokrasilerde Propaganda Oyunu*. (Çev. Karal, B.) İstanbul: The Kitap Yayınları.
- TBMM (2023). *Milletvekillerinin cinsiyetlerine göre dağılımı*. (23.09.2023 tarihinde <https://www.tbmm.gov.tr/sandalyedagilimi> adresinden ulaşılmıştır.)
- Tokgöz, Oya. (2019). *Seçimler, Siyasal Reklamlar ve Siyasal İletişim*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Tokgöz, Oya. (2020). *Siyasal İletişimi Anlamak*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- World Economic Forum. (2023). *Global Gender Gap Report*. (23.09.2023 tarihinde <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2023/> adresinden ulaşılmıştır.)